

**STEFAN
AUST
THOMAS
AMMANN**

**KİTLESEL GÖZETİM
VERİLERİN KÖTÜYE KULLANIMI
SİBER SAVAŞ**

**DİJİTAL
DİKTATÖRLÜK**

Türkçesi: Erdiñ Yücel-Hasan Yılmaz

Stefan Aust 1980'li yıllarda "Spiegel TV"yi kurdu ve 2008 yılına kadar da *Der Spiegel* adlı haber dergisinin şef redaktörü olarak görev yaptı. Aynı zamanda o, *Welt-Gruppe*'nin yayımcısı ve aralarında *Baader-Meinhof-Komplex*'in de yer aldığı birçok "bestseller" eserin de yazarıdır.

Thomas Ammann 2002 yılında "Spiegel TV" Berlin temsilciliğinin redaksiyon bölümünün yöneticiliğini üstlendi. 2008 yılından itibaren serbest gazetecilik, televizyon yorumculuğu ve program yapımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 2014 sonbaharından bu yana *Stern* dergisinin şef redaktör yardımcılığını yürütmektedir.

Doç. Dr. Erdinç Yücel: 1972 yılında Ankara'da doğdu. İlkokulu Almanya'da, ortaokulu ve liseyi Ankara'da tamamladı. 1997 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümünden mezun oldu. 2000 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans eğitimini tamamlayan çevirmen, 2006 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde "Almanca Öğrenen Türk Öğrencilerin Spesifik Kültürel Unsurların Ediniminde Karşılaştıkları Zorluklar" adlı teziyle doktora unvanını kazandı. Hâlen Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümünde "Etkili İletişim", "Dilbilim", "Dil Edinimi" ve "Çeviri" alanlarında dersler vermektedir. Çevirmen evli iki çocuk babasıdır.

Doç. Dr. Hasan Yılmaz: 1975 yılında Burdur'da doğan çevirmen ilk, orta ve lise tahsilinden sonra 1997 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü Almanca Öğretmenliğinden mezun olmuştur. Kısa bir öğretmenlik tecrübesinin ardından 1998 yılında aynı bölümde Araştırma Görevlisi olarak akademik hayata adım atan Yılmaz, yüksek lisans eğitiminin ardından, 2006 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden doktora unvanı almış, 2014 yılında da Doçent olarak Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü Alman Dili ve Eğitimi Anabilim dalında görevlendirilmiştir. Hâlâ aynı üniversite ve bölümde akademik çalışmalarına devam eden Hasan Yılmaz, "Dil Edinimi", "Dilbilimi" ve "Tercüme" dersleri vermektedir. Çevirmen evli ve iki çocuk babasıdır.

DİJİTAL DİKTATÖRLÜK

KİTLESEL GÖZETİM
VERİLERİN KÖTÜYE KULLANIMI
SİBER SAVAŞ

Stefan Aust - Thomas Ammann

Almancadan Çevirenler
Erdoğan Yücel
Hasan Yılmaz

HECE YAYINLARI

Hece Yayınları: 471

Araştırma

Orijinal adı

Digitale Diktatur - Totalüberwachung, Datenmissbrauch, Cyberkrieg

©Bu kitabın telif hakkı Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin 2014/ Econ'dan alınmıştır.

©Hece Yayınları

Almancadan Çeviren

Erdinç Yücel

Hasan Yılmaz

Editör

Hayriye Ünal

Birinci Basım: Şubat 2018

İkinci Basım: Aralık 2018

Üçüncü Basım: Eylül 2019

Kapak Tasarımı

www.sarakusta.com.tr

Teknik Hazırlık

www.hece.com.tr

ISBN: 978-605-9556-80-4

Baskı

www.dumat.com.tr

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara

T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: hece@hece.com.tr

Sertifika No: 17672

İÇİNDEKİLER

- Dijital Diktatörlüğe Hoş Geldiniz / 7
- 1) NSA Vakası: Ağ Üzerindeki Hükümlerlik Mücadelesi / 27
- 2) 11 Eylül (9/11) ve Sonuçları: Gözetimin Altın Çağı / 57
- 3) Edward Snowden: Tüm Zamanların Sır İfşa Eden En Büyük Haini / 75
- 4) William Binney ve Thomas Drake: İki İfşacı Berlin'de / 113
- 5) Dijital "Aranıyor" Posterleri:
- İnternet Ortamındaki Geniş Çaplı Arama Tarama Faaliyeti / 145
- 6) Google: Dünyanın En İyisi / 175
- 7) Mutlu Hacklemeler: Verilere Özgürlük / 199
- 8) Ağlardaki Açıklar: İktidarı Gizlice Ele Geçirme / 215
- 9) Moskova İçin Hackerlar: Dijital Savaşın Vizyonları / 235
- 10) Anonymous, Cypherpunks ve Hacktivistler:
- Veriler İçin Özgürlük 2.0 / 261
- 11) Siber Casusluk: Gizli Ekonomik Savaş / 291
- 12) Siber Savaş: @-Bombası / 321
- Dijital İnsan Hakkı / 345

DİJİTAL DİKTATÖRLÜĞE HOŞ GELDİNİZ

Nisan ayında yağışsız, soğuk bir gündü ve saatler 13.00'ı gösteriyordu. Çenesini göğsüne yaslayan Winston Smith, sert esen rüzgârdan kurtulmak için Victory-Bloklarının cam kapılarından hızlıca geçiyordu. Ancak onun bu hızlı ilerleyişi, uçuşan yoğun tozların içerilere girmesine engel olamıyordu. [...] Duvarda asılı duran afiştaki devasa yüz, asansör boşluğunun bulunduğu yöne doğru, her bir merdiven basamağına bakışlarını doğrultuyordu. Bu resim, bir kişinin tüm hareketlerini izliyormuş görüntüsü veren resimlendendi. Resmin altında da şöyle yazıyordu: BÜYÜK BİRADER SENİ GÖRÜYOR.

George Orwell, 1984¹

Orwell'in trajik kahramanı Winston Smith, adım adım izlendiğini biliyordu. Bu, hayatında emin olduğu tek şeydi. Orwell, bir hayal ürünü olan Okyanusya Diktatörlüğü'nün yönetim sisteminde, düşünce suçlarına bakan polis, kişilerin özel hayatına ne sıklıkla ve hangi sisteme göre müdahale ettiği konusunda ancak spekülasyonlar yapılabileceğinden bahsediyordu. Bu polis, her zaman, herkesi izlemesi mümkündü.

¹ Michael Walter'in çevirisinden alıntılanmıştır. George Orwell: 1984, Ullstein, 1984.

Onlar, her zaman, her bağlantıya rahatlıkla sızabiliyorlardı. Zaten olayı korkunç kılan şey de buydu. Düşünce suçlarına bakan polisler her yerde olabilirdi fakat nerede olduklarından emin olunamazdı. Bu durum, insanda bir alışkanlığı içgüdüye dönüştürüyordu: Çıkarılan her sesin dinlendiği ve karanlığın dışında kalan her hareketin izlendiği içgüdüydü bu.

Bu terör halkın sürekli gözetlenmesinden değil bilakis gözetimin tamamıyla keyfi bir şekilde yapılmasından kaynaklanıyordu. Her gün yeniden ortaya çıkan bir kabustu bu. “Büyük Birader” her şeye gücü yeten ve her şeyi bilendi. O, halkın boyun eğmek zorunda kaldığı bu “alçak disipline etme sisteminin” bir sembolü olmuştu. İşte bu, diktatörlüğün bir emaresiydi. Halk, izlenirken hiçbir şey gözden kaçmadığı için korkacak ve tıpkı 1984 adlı eserde geçen kişiler gibi davranacaktı: “Kurtuluş yoktu. İnsan, kafatasının içindeki birkaç santimetre küpün dışında hiçbir şeye sahip değildi.” Fakat günümüzde bu birkaç santimetre küp alandan da emin değiliz artık.

Evinizden çıkarken peşinize takılan bir düzine ajanın olduğu bir dünyayı düşünün. Biri, evinizden çıktığınız tarihi ve saati not ediyor. Başka biri, ne giymiş olduğunuzu ve yanınızda bir şey götürüp götürmediğinizi kaydediyor. Üçüncü bir kişi metro durağına kadar kullandığınız süre için kronometre tutuyor. Dördüncü bir kişi hangi vitrinin ve büfenin önünde durduğunuzun ve buralarda bir şeyler satın alıp almadığınızı kaydını tutuyor. Bir diğeri, metroya gidiş yolunuzda kime rastladığınızı ve bu kişiyle hangi konularda sohbet ettiğinizi not ediyor ve bu esnada siz, sohbet ettiğiniz kişinin de peşine casuslar takıldığını fark edebiliyorsunuz. Bu durum her gün tekrar ediyor. İlerleyen zamanlarda bu casuslar, artık sizin hangi gün evden çıktığınızı, hangi kıyafeti giymiş olduğunuzu ve adımlarınızın sizi nereye götürdüğünü bilecek konumdadırlar.

Bu ayrıntılı takibin hangi amaçla yapıldığı size söylenmediğinden dolayı, kendinizi böyle bir dünyada muhtemelen çok

rahatsız hissederdiniz. Bu takibin sebebini, sizi takip edenlerin de tam olarak bilmediklerini tahmin etmekteyiz. Fakat siz yürürken evlerin duvarlarındaki reklamların değiştiğine şahit oluyorsunuz. Günün birinde, birkaç metre uzaklaştığınız anda ilanların değiştiğini ve bu ilanların tam da bir önceki akşam partnerinizle konuştuğunuz seyahat planınızdaki yerin reklamı olduğunu fark ediyorsunuz. Ve bir gün partnerinizle ilerleyen zamanlarda hakkında konuşmayı düşündüğünüz şeyin reklamı uzaktan gözünüze ilişir. Bu durumda muhtemelen peşinizde biri var mı diye, dikkat çekmeden arkanıza dönmeyi alışkanlık haline getirirdiniz. Arkanızda her zaman birinin olduğunu düşünürdünüz.

Bu örnekleri daha fazla çoğaltmak istemiyoruz. Ancak bu örnekler, internete her girdiğinizde ya da akıllı telefonunuzu her kullandığınızda başınıza gelen durumları tarif etmektedir. İnternet casus kaynaklı ve bu casuslara sadece National Security Agency (NSA), İngiliz Government Communications Headquarters (GCHQ) ya da Bundesnachrichtendienst (BND) adlı gizli servislerinin casuslarından ibaret değildir. Arama motorunda yaptığınız en basit aramada bile internet devi Google, ajanlarını göndermektedir. 1,3 milyar üyesi bulunan Facebook'ta da durum pek farklı değildir. Bu mecralarda yaklaşık altmış tür veri düzenli olarak kaydedilmektedir: O anda nerede bulunduğunuz, hangi cihazı kullandığınız, hangi sayfalara girdiğiniz, bu sayfalarda ne kadar vakit geçirdiğiniz, arkadaşlarınızın kimler olduğu, neleri beğendiğiniz (Like/Beğen butonu), o anda kiminle iletişim kurduğunuz, tuşlara basma hızınız, ne tür resimler yükleyip indirdiğiniz vb.

Google, internet ortamında taradığınız her kavramı biliyor ve onu kaydediyor. Ve Google Almanya'daki %95 pazar payı ile internette gezinen hemen hemen tüm Federal Almanya vatandaşlarının -on yıldan daha fazla bir süredir- bu yöndeki bilgilerinden haberdardır.

Google'ın şefi Eric Schmidt, bu durumu şöyle ifade etmişti: “Biz nerede olduğunuzu biliyoruz. Geçmişte nerede bulunduğunuzu biliyoruz. Şu an neler düşündüğünüzü aşağı yukarı biliyoruz.” Bu şirket sadece kişileri nelerin hareketlendirdiğini bilmekle kalmıyor, aynı zamanda tüm Almanya'yı nelerin hareketlendirdiğini de biliyordu. Hiç kimse verilerin anonim kalacağından emin olmamalıdır. Tüm verilerin bir araya getirilmesiyle internet kullanıcısı kolaylıkla teşhis edilebilmekte ve herhangi bir kuşku neticesinde bu kişi ismen belirlenebilmektedir. Sırf bu bilgi sayesinde internet şirketleri yeni ekonomik düzenin (New Economy) en üst basamaklarına süratle tırmanmıştır. Google yılda 60 milyar dolar ciro yapmakta, bu cironun en büyük kısmını reklam gelirleri oluşturmaktadır ve bu toplam meblağdan yıllık olarak yaklaşık 14 milyar dolar kâr elde etmektedir. Şirketin işletme değeri yaklaşık 350 milyar dolardır. Bu meblağ Volkswagen Grubunun değerinin üç katı oranındadır.

Artık günümüzde dijital teknolojinin sunduğu o büyük gözlem, depolama ve analiz imkânlarının yanında George Orwell'in 1984 adlı eserindeki “Büyük Birader”i çok küçük kalmaktadır. Okyanusya'da görev yapan siyasi suçlar polisinin elinde, kişileri evlerinin köşesine kadar izlemek ve onların beyinlerini propaganda programlarıyla yıkamak için sadece “tele-ekranları” vardı. Orwell'in bunaltıcı vizyonunun ürünü olan bu devasa ekran hem alıcı hem verici özelliğine sahipti. Bu özellik, bugün hem kamera hem de mikrofon özelliği bulunan modern bir dizüstü bilgisayarını, tableti ya da akıllı telefonu tam olarak tarif etmektedir. İşte Orwell'in İkinci Dünya Savaşı sonrası yıllarda öngördüğü dünya böyleydi. Bu, gerçekten de teknolojinin günün birinde nelere sebep olacağına karamsar bir öngörüsüydü. Ancak bu durum 2013 yazından bu yana öngörü olmaktan çıkıp artık gerçekleşmiştir.

Eski NSA çalışanı Edward Snowden tarafından Ame-

rikan ve Britanya gözetleme sisteminin en gizli bilgileri gün yüzüne çıkarıldıktan sonra dünyada çok büyük değişiklikler oldu. Devlet tarafından izlenecek olunması, Snowden'in bu yönde sunduğu ispatlardan önce de birçok bölgedeki insan için çok korkunç bir öngörüydü. Ancak geride kalan aylarda ortaya çıkan şeyler, şimdiye kadarki tasavvur sınırlarını büyük oranda aşmaktadır. NSA'nın ve diğer gizli servislerin internet ortamındaki gözetleme/izleme metotları hakkında çıkan yeni haberler günümüzde tüm dünyada hâlâ şok dalgaları yaratmaya devam etmektedir. Görünüşe göre bu durum bir süre daha böyle devam edecektir. Edward Snowden'in toplamda NSA'ya ait 1,7 milyon evrakı kopyaladığı biliniyor ve edinilen bilgiye göre bu evraklardan birçoğu henüz değerlendirilmemiştir. Bu durum, diğer servis elemanlarını da gizli servisler hakkındaki mahrem ve illegal bilgileri kamuoyuyla paylaşma noktasında cesaretlendirmektedir.

En geç 2014 yılının başında NSA'nın günlük olarak milyarlarla ifade edilen sayıda cep telefonu verisini kaydettiği ve yaklaşık iki yüz milyon kısa mesajı da depoladığı ortaya çıkmıştır. Bu tarihten itibaren gözetlenme işleminin tek tek herkesi ilgilendirdiği kesinlik kazanmıştır. Snowden, NSA adına çalışan her analiz görevlisinin istediği kişiyi istediği zamanda mercek altına alabileceği bilgisini bizzat paylaşmıştır. Araştırma, en mahrem alanlara kadar uzanabilmektedir. Akıllı telefonumuz yüzünden en azılı casusu gittiğimiz yerlere cebimizde zaten taşımış oluyoruz. Akıllı telefon, diğer bilgilerin yanı sıra devamlı konumumuzu göndermekte, e-postaları, fotoğrafları, kişisel notları ve temasımız olan tüm kişi listelerini ilgili verileriyle birlikte açığa çıkarmaktadır. Telefon aynı zamanda bizleri dinleyen davetsiz misafirler için istedikleri zaman açıp kapatabilecekleri bir mikrofon görevini de üstlenmektedir. Zaten mobil cihazların konum bildirmeleri hedef kişileri aramadaki en önemli özelliklerdendir. Bu durum Afganistan ya

da Irak'ta "hedef gözeterek öldüren dronlar" için de geçerliydi.

Bizlere eşlik eden bu dijital cihazlar, biz fark etmeden sonu gelmeyen bir enformasyon akışı sağlamaktadır. Ya da 2011 yılında NSA adına çalışan bir analiz görevlisinin gizli bir sunumunda belirttiği gibi: "Bunlar zombi ve bu zombiler üstelik bunun için bir de para ödüyorlar."² Bu görevli bu tespitinin yanında o zamanlarda yeni çıkan iPhone 4 modelini ele geçirmiş olmanın memnuniyetiyle sevinç naraları atan Apple müşterilerinin resimlerini de göstermekteydi. "iPhone Konum Servisleri" başlıklı sunumda NSA'nın milyonlarca adet iPhonun nasıl hackleneceğinin bilgisi veriliyordu. Aynı konu diğer üreticilerin imal ettiği Android sürümü cihazlar için de geçerlidir. Uzun süre çok güvenilir olarak bilinen BlackBerry iletişimini de devletin ajanları hackleyebilmiştir. Veri işleme tabanı sayesinde göndericinin, alıcının ve mesaj içeriklerinin bu kadar kolay teşhis edilmesi, kaydedilmesi ve analiz edilmesi hiçbir medeniyet tarihinde görülmemiş bir durumdur. İşleminde zirvede olan NSA da dâhil olmak üzere bütün gizli servislerin geçmişte olduğu gibi günümüzde de görevleri budur. Ve nihayet tüm dünya bu durumun gerçekleştiğine büyük bir hayretle şahit olmaktadır.

1952 yılında ABD Savunma Bakanlığının bir biriminden oluşturulan ve Başkan Dwight D. Eisenhower yönetiminde Amerika'nın en mahrem "gizli servisi" kurulmuştur. NSA'nın varlığı bile yıllarca gizli tutulmuştur. Bu yüzden NSA'nın açılışının "No Such Agency" (Böyle Bir Ajans Yok) ya da "Never Say Anything" (Asla Bir Şey Söyleme) olduğu iddia edilmiştir. Bu ajansın görevi dünya çapında bilgi ağını gözetlemek, işe yarayacak olan enformasyonları süzmek, onları teşhis etmek, güvenlik altına almak, analiz etmek ve değerlendirmektir. NSA ayrıca millî şifreleme işlerinden ve Amerikan telekomü-

² Laura Poitras, Marchel Rosenbach, Holger Stark: "iSpy", Spiegel, 9 Eylül 2013, <http://spiegel.de/spiegel/print/d-111320266.html>

nikasyon kanallarından sorumluydu. Bu durum günümüzde de değişmemiştir. Sadece teknikler daha gelişmiş ve kapsamlı hale gelmiştir. Servisin Maryland'deki Fort Meade'de bulunan merkezi, ismiyle müsemma olan "Crypto City" olarak da anılmaktadır. NSA web-sitesinde kendisiyle "home to America's codemakers and codebreakers" sözleriyle övünmektedir. NSA prensiplerini sunduğu toplantıda bir özgüven eksikliği göstermemiştir. Ona göre, dünyada söz konusu olan "information superiority"miş. Bu kabaca "enformasyonun hükümranlılığı" anlamına gelmektedir.

Bu servislerin, internet şirketlerinin veri toplama hırsını istismar etmeleri ve bir nevi devlet-özel sektör ortaklığıyla para karşılığında doğrudan Apple, Google, Facebook'tan müşteri bilgilerini satın almaları son zamanlarda ortaya çıkan asker-sanayi ortaklığının bir ürünüdür. İnternet yorumcusu Evgeny Morozov³ şöyle bir yorumda bulunmaktadır: "Silikon Vadisi alt yapıyı işletip, güncelleyip, paraya çevirirken NSA da bundan istediği gibi yararlanabilmektedir." Morozov, değişik rollerin üstlenildiği bu iş birliğiyle bugünün Amerikasının tüm ihtişamıyla kendisini gösterdiğini vurgulamaktadır. Ona göre, bu kısmi özelleştirme ile gizli servisler veri koruma kanunlarını kolayca çiğneyebilmekte ve bu durum aynı zamanda verilere ulaşımı, onların kombinasyon imkânlarını sonsuza dek geliştirebilmektedir. Morozov şu yorumu da yapmaktadır: "Yeni dijital bir gücün hüküm sürdüğü bağımsız başka bir dünya yoktur. Bizim tek bir dünyamız, tek bir gücümüz var ve emirleri de Amerika vermektedir."

Hâlbuki internet çağı güzel bir şekilde başlamıştı: İletişimin sonsuz özgürlüğü olacaktı bu çağ. O dönemde Snowden kadar ünlü olan internetin asi şahsiyeti ve Wikileaks'in

³ Evgeny Morozov: "İşlerini Yapan Veri Ajanları", Kursbuch 177, 3 Mart 2014

kurucusu Julian Assange⁴ eserinde Őu satırlara yer vermiŐti: “Bizim o mükemmel özgürleŐme aracımız olan internet, totalitarizmin önünü açan tehlikeli bir unsur haline gelmiştir. Devletin toplu gözetlemesiyle geniş kitlelere ulaşan internet, insanlık medeniyetinin tehdidi olmuştur. Bu durum insanları, çok kurnaz olanların dışında hiÇ kimsenin kurtulamayacağı postmodern bir gözetleme kabusuna sürüklemektedir.” Ancak gizli servislerin radarlarından kurtulmak için Őifreler ve başka hilelere baŐvuran kurnazlar, hackerlar ve diğer uzmanlar bu servislerin ilk sırada mercek altına aldıkları kişilerin arasındadırlar. Çünkü gözetlenmemek için çaba gösteren kişi kendisini bizzat Şüpheli konuma düşürmektedir. NSA’nın amacı, onun eski Őefinin de söylediği gibi “her Şeyi” gözetlemektir.

Snowden sayesinde ünlene evraklar ile NSA analistleri, baŐarılı haberlerin konusu olmaya muvaffak olmuŐlardır. 2012 yılında bu kişiler dünya çapında çevrimiçi bağlantılı verilerin sunulduğu “Shelltrumpet” adlı veri bankasının bir milyarıncı ziyaretçisini kutlamıŐlardı.⁵ Örnekten de anlaşılacağı üzere elektronik ortamda gerçekteŐen gözetleme, meseleyi totaliter bir noktaya götürmektedir. NSA’nın, Salt Lake City’nin güneyindeki Bluffdale’de, 1,7 milyar dolara yeni inŐa edilen Utah Data Center adındaki binasında devasa süper bilgisayarlar bulunmaktadır. Bu bilgisayarlar tüm elektronik ortamdaki iletiŐimi, gelecek yüzyıl için izleyebilecek ve kaydedebilecek bir kapasiteye sahiptir. Burası NSA’nın birçok devasa hafızasından sadece bir tanesidir. Snowden’den çok önce kurumunda kanuni ihlallere karşı çıkmak ve verilerin kötüye kullanımını engellemek için çaba sarf eden, otuz hizmet yılını aşan bir süre

⁴ Julian Assange, v.d.: Cypherpunks. Özgürlüğümüz ve İnternetin GeleceĐi, Campus 2013.

⁵ Glenn Greenwald ve Laura Poitras tarafından önce Britanya’nın *Guardian*’ında sonra *Washington Post* ve *Spiegel*’de yayımlanan NSA belgeleri, eleŐtirel bir yaklaşımla artık çevrimiçi arŐivlerde de yer almaktadır. Örnekte:

American Civil Liberties Union (www.aclu.org), Cryptome (www.cryptome.org), Electronic Frontier Foundation (www.eff.org), La Quadrature du Net (www.nsa-observer.net).

sonra zamansız şekilde şapkasını alıp giden ve bu yüzden devletin takibine maruz kalan NSA eski şefi William Binney, şöyle bir uyarıda bulunmaktadır: “Gözetleme ile baskı arasında ince bir çizgi vardır. Artık totaliter bir devletten çok uzakta değiliz. Bunun alt yapısı zaten hazır.”

Günümüzdeki akıllı telefon ve internet kullanıcılarının dijital veri izleri bırakmakla yetinmeyip üstelik bir de bunun için severek iş birliği yapmalarını şüpheli vizyoner George Orwell bile öngörememişti. Bu durumu onlarca yıl önceki gözetleme rakipleri bile hayal edemezlerdi. Devlet iradesi tarafından en son ferdine kadar her şeyi ortaya çıkarılan “şeffaf” vatandaş, verileri koruma altına alan sorumluların ve halkın haklarını savunan kişilerin bir zamanlar korkulu rüyası olmuştu. Örneğin çok uzun süre sert protestolara maruz kalan nüfus sayımı, yaklaşık otuz yıl önce, 1984 yılı boyunca Federal Almanya’yı derinden sarsmıştır. Sendikalar, evlerini ofis olarak kullanan işçilerin gözetlenmesini engellemek için ortalığı ayağa kaldırmışlardı.

Bugün ise milyarlarca internet kullanıcısı, mesaj servisleri ve sosyal platformlar aracılığıyla en mahrem sırlarını, hem de bunların akıbeti hakkında en ufak bir malumatları olmaksızın, ifşa etmektedirler. Ve bu durum, onlarca yıldır veri koruma hakkı, özel alan hakkı ve bilgi verme rızası için birçok siyasi mücadeleler verilmesine rağmen neredeyse hiç kimseyi rahatsız etmiyormuş gibi görünüyor. Özellikle de genç jenerasyonda, koruma ve özel alan hakkı için verilen büyük mücadeleden eser bile kalmamıştır. 2014 Haziran’ında vefat eden, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* gazetesinin yayımcısı Frank Schirrmacher *Payback*⁶ adlı kitabında şöyle diyordu: “Facebook, Twitter, Kişisel Blog: Birçok insan bunların diğerleri gibi sade-

⁶ Frank Schirrmacher: *Payback*. Bulduğumuz enformasyon çağında yapmak istemediğimizi neden yapmak zorunda kalıyoruz ve düşünme melekemiz üzerindeki kontrolü nasıl yeniden kazanırız, Pantheon, 2011.